

INFORMATIERONDES THUISZITTEN: HALEN EN BRENGEN

**INFORMATIERONDES
THUISZITTEN:
HALEN EN BRENGEN**

Het Landelijk Thuiszittersoverleg voerde twee informatierondes uit, in het primair en in het voortgezet onderwijs. Het doel was tweeledig: het veld informeren over de ontwikkelde instrumenten om thuiszitten tegen te gaan, én goede praktijkvoorbeelden ophalen in de regio's. Harry Hageman, sparring partner van Gedragswerk, die een groot deel van de informatierondes voor zijn rekening nam, vertelt over de opbrengsten.

Thuiszittersoverleg

Zolang er onderwijs wordt gegeven, is er verzuim. En verzuim is demissionair staatssecretaris Sander Dekker een doorn in het oog. Hij besloot een paar jaar geleden om het probleem aan te pakken, onder het motto: 'In 2020 een passend onderwijsaanbod voor alle leerlingen.' Geen thuiszitters meer. Een belangrijke rol hierin is weggelegd voor de samenwerkingsverbanden.

Om samenwerkingsverbanden en hun scholen in hun offensief te steunen, besloot het Landelijk Thuiszittersoverleg eind 2015 om een informatieronde te houden in het PO en het VO. Het Thuiszittersoverleg bestaat uit vertegenwoordigers van de VO-raad, de PO-raad, LECSO, de VNG, het ministerie van OCW, Ingrado en Gedragswerk. Vanuit Gedragswerk nam sparringpartner Harry Hageman het leeuwendeel van de informatierondes voor zijn rekening. Hageman: "Doel was om de regio's te informeren over de handreikingen die het Landelijk Thuiszittersoverleg heeft ontwikkeld om de thuiszittersproblematiek te tackelen. Maar daarnaast wilden we ons ook zelf laten informeren over goede praktijkvoorbeelden uit de regio's. Het was dus halen en brengen."

Definitieperikelen

Hageman stuitte tijdens zijn rondes op grote verschillen tussen samenwerkingsverbanden. Sommige waren net gestart met het in kaart brengen van de thuiszittersproblematiek en konden wat hulp goed gebruiken. Andere waren al aardig ver in het terugdringen van het aantal thuiszitters en hadden die hulp eigenlijk niet meer nodig.

Wel worstelde men breed met iets heel basaals: de begripsomschrijving van 'thuiszitten'. De demissionaire staatssecretaris heeft de definities onlangs aangescherpt, maar niet iedereen kent ze nog of kan ermee uit de voeten. Hageman: "Samen met het ministerie van OCW en Ingrado is vervolgens gewerkt aan het 'begrippenkader schoolverzuim'. Een mooie handreiking, die te vinden is in de toolbox op de site www.passendonderwijs.nl waar ook veel andere interessante en actuele handreikingen worden aangeboden."

Registratie

In het verlengde daarvan is er ook een zorgpunt over de registratie van thuiszitten, zo constateerde Hageman op zijn rondes. "Scholen signaleren in hun dagelijkse praktijk verzuim en registreren dit in hun eigen systeem. Als er vervolgens een grens wordt overschreden, en er sprake is van wettelijk verzuim, wordt dit gemeld bij het verzuimloket van DUO, die vervolgens landelijke cijfers kan leveren, waaronder cijfers over thuiszitten." Maar die cijfers zijn volgens Hageman mogelijk geflatteerd: "We worden namelijk in toenemende mate geconfronteerd met jongeren die ziek thuis zitten. Deze groep – die valt onder de categorie 'geoorloofd verzuim' – groeit gestaag en levert uiteindelijk de meeste thuiszitters. Dit maakt dat het probleem van thuiszitten toch nog steeds wordt onderschat."

Ook de bescherming van de privacy van een leerling kan belemmerend werken, zo ondervond Hageman: "Daardoor zijn scholen, maar ook instanties zoals jeugdzorg huiverig om gegevens uit te wisselen. Terwijl het deels een hypothetisch probleem is, er mag immers al veel en het ministerie stimuleert instanties ook om die grenzen op te zoeken. Het is aan de partijen zelf, en zeker aan de zorg, om de ruimte te kiezen die ze nodig denken te hebben."

PO en VO

De informatierondes vonden als gezegd plaats in zowel het PO als het VO. Er zijn duidelijke verschillen op het gebied van thuiszitters tussen beide onderwijsgeledingen, aldus Hageman: “In het PO heb je amper leerlingen die vier weken aaneengesloten ongeoorloofd thuis zitten. De leerkracht kent alle leerlingen door en door en heeft meestal korte lijnen met de ouders/verzorgers. Op een grote basisschool gaat het gemiddeld misschien maar over één leerling per jaar. Wel zie je dat leerlingen vaak langere tijd geoorloofd verzuimen. Ze kunnen dan toch een beetje uit beeld verdwijnen, met vage klachten. Thuiszitten als gevolg van ziekte – al dan niet gefingeerd – is dus wel een zorgpunt. Preventie is dan ook vooral het motto.”

In het VO is de thuiszittersproblematiek omvangrijker. Of het om dezelfde leerlingen gaat die op de basisschool al tekenen van frequent verzuim vertonen, kan Hageman niet zeggen: “Voor een deel gaat dat op, je creëert gedrag. Maar in het VO komen er ook nieuwe leerlingen bij, zeker in de puberteit, als er veel in het leven van de leerling gaat spelen.”

Actietafels

Thuiszitten kan op verschillende manieren worden teruggedrongen. Daarbij is één factor volgens Hageman van doorslaggevend belang: “Goede samenwerking tussen onderwijs, gemeente, zorg en ouders! Die samenwerking is in mijn ogen de belangrijkste voorwaarde om tot een goede aanpak van het probleem te komen. Per samenwerkingsverband is dat verschillend. Je hebt voorlopers en volgers, er zijn regio's die het al heel aardig onder controle hebben.”

Als lichtend voorbeeld noemt Hageman de regio Midden-Limburg, waar in Roermond de inzet van een zogeheten 'Actietafel' zeer veel succes heeft in het aanpakken van de problematiek. Hier werken gemeenten, jeugdzorg, vso- en mbo-scholen eendrachtig samen. Hageman: “Scholen die de problemen rond de begeleiding van jongeren boven het hoofd gestegen zijn, schakelen daar door naar de Actietafel. Aan die tafel zitten andere mensen met meer mandaat en bevoegdheden die oplossingen kunnen forceren. Voor iedere jongere die wordt besproken, wordt een passende plek gevonden. Ze kunnen doorpakken, waardoor de problemen niet aan blijven slepen. Een goed initiatief dat ervoor zorgt dat er geen kinderen tussen wal en schip vallen.”

Voor de inrichting van de Actietafels zijn al praktische handvatten gemaakt, zie www.onderwijsjeugd.nl

PO-Raad & Steunpunt Passend Onderwijs VO

De PO-Raad en het Steunpunt Passend Onderwijs VO van de VO-raad ondersteunen scholen, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden bij het verder vormgeven van passend onderwijs. U kunt bij ons terecht voor al uw vragen, advies en maatwerkondersteuning. Wij staan u graag bij met raad en daad!

www.poraad.nl • www.steunpuntpassendonderwijs-vo.nl